

DE DOOP MET DE HEILIGE GEEST

Tijdens een catechisatieles ging het enige tijd geleden over het werk van de Heilige Geest. Ik vertelde iets over de betekenis van Pinksteren, over de doorbraak in het geestelijk leven en over de vruchten, zegeningen en gaven van de Pinkstergeest. ‘Hebben jullie vragen?’, vroeg ik na de behandeling van de les. Ja, die hadden ze. ‘Waarom is er bij ons zo weinig echte blijdschap zichtbaar?’, vroeg één van de jongeren. ‘Bij de mensen op de eerste Pinksterdag kon men het zelfs van hun gezicht aflezen. Gaat het er bij ons niet vaak erg somber naar toe? Men blijft steken in het stuk van de ellende. En moet dat ‘zuchtend christendom’ dan niet een voorbeeld nemen aan het opgewekte en blijde geloofstevan van mensen uit de Pinksterbeweging in onze tijd? ‘Waar blijft de doop met de Heilige Geest? Waarom zo weinig diepe vrede, stralende vreugde, hartelijke onderlinge liefde? Waarom niet meer dat gelovig bidden, waar Jakobus in zijn brief over spreekt: ‘En het gebed des geloofs zal de zieke behouden en de Heere zal hem oprichten...’ (Jak. 5: 15a)?

Over deze en andere dingen ging het verder op het catechisatieuur. Het was goed om zo samen met jonge mensen van hart tot hart te spieken over de diepste dingen van het geloof. Maar het maakte me ook weer opnieuw duidelijk, hoe nodig het is om ons gedurig te toetsen aan wat Gods Woord ons zegt over het leven van het geloof. Is ons persoonlijk geestelijk leven, is het gemeentelijk leven onder ons nog wel op bijbels peil? Zijn wij soms beneden de maat, de volle maat van Pinksteren vooral? **1.**

I. Wat zegt de Bijbel over de doop met de Heilige Geest?

Met het oog op al deze vragen willen we ons eens grondig bezinnen op wat de Bijbel verstaat onder de doop met de Heilige Geest. Vooral in het boek Handelingen immers wordt een bloeiend geestelijk (gemeentelijk) leven verbonden met deze zogenaamde doop met de Heilige Geest. Maar wat wordt daar dan eigenlijk mee bedoeld?

Het is duidelijk, dat deze doop wat anders is dan de zogenaamde waterdoop. Hoe de verhouding is tussen waterdoop en Geestesdoop zullen we verderop onder ogen zien. In ieder geval worden die twee dopen in de Bijbel van elkaar onderscheiden. En dat is met name ook zo met betrekking tot de doop van Johannes in de Jordaan.

Het is Christus Die met de Geest doopt

In Mattheüs 3 :11 zegt Johannes de Doper: ‘Ik doop u wel met water tot bekering ; naar Die na Mij komt, is sterker dan ik, Wiens schoenen ik niet waardig ben Hem na te dragen; die zal u met de Heilige Geest en met vuur dopen.’ (vgl. ook Mark.1 : 8 en Luk.3 : 16. De doop van Johannes kunnen we een voorbereidingssacrament noemen. De Doper is immers bezig om een Adventsgemeente te vergaderen, die als een bruid zal klaar staan om de Messias, haar Bruidegom bij Zijn komst te mogen begroeten. Zijn doop is een doop der bekering tot vergeving der zonden.

En daarmee is de gemeente rondom Johannes getekend als een Messiaanse Adventsgemeente. Heilshistorisch heeft dus de doop in de Jordaan door Johannes een rijke betekenis gehad. Maar deze Johanneïsche doop is geen eindstation. Integendeel, als de Messias, het Lam Gods Dat Johannes aanwijst, gekomen is, gaat pas recht het beslissende gebeuren. De Doper draagt al zijn papieren aan Hem over. Het is het privilege van de Christus der Schriften om met de Heilige Geest te dopen en met vuur. Zo was eeuwen tevoren Zijn komst aangezegd door de profeten. Zijn dag zou een dag van het gericht zijn, een verterend vuur voor alle ongehoorzamen die als kaf op een dorsvloer zouden verbranden.

1. Deze voordracht is een bijdrage uit ‘*De Geest en het werk in de kerk*’ (Een boeket uit eigen hof voor ds.C. den Boer); red. drs. H. J .de Bie en dr. J. Hoek); Zoetermeer (Boekencentrum) 1996. De bijdrage in deze uitgave is eerder gepubliceerd in *Profetie of Fantasie?*, Amersfoort 1978, p.145 - 161.

Maar Hij zou ook Zijn Geest uitgieten over alle vlees. ‘En’, zegt Joël, ‘uw zonen en uw dochteren zullen profeteren: uw ouden zullen dromen dromen, uw jongelingen zullen gezichten zien; ja, ook over de dienstknechten en over de dienstmaagden, zal Ik in die dagen Mijn Geest uitgieten’ (Joël 2 : 28v).

Zo tekent Johannes de Doper de Messias. Tegen de donkere achtergrond van het oordeel over alle goddelozen: een overvloed van geestelijke zegeningen en een diepe stroom van opgewekt geestelijk leven bij allen die de Heere vrezen. En zo staat Christus ons ook getekend in de Evangeliën. Als Hij gedoopt is in de Jordaan, gaat de hemel open en de Heilige Geest daalt in lichamelijke gedaante, gelijk een duif, op Hem neer (Luk. 3 : 21, 22). Hij is Zelf als de van God gezonden Messias door Gods Geest bezet, bezielde, vervuld. En met en door die Geest toegerust, deelt Hij uit en doopt met de Heilige Geest. ‘God gaf Hem de Geest niet met mate’ (Job 3 : 34). Hij is het Die met de Heilige Geest doopt (Joh. 1 : 33).

Het is van belang op dit alles goed te letten. De doop met de Heilige Geest is niet iets, dat we los kunnen maken van Christus en van Zijn Middelaarswerk. Het is niet iets totaal nieuws van Pinksteren, dat in geen relatie staat met het werk van Christus vóór Pinksteren. De Messias is van meet aan in Zijn profetische arbeid door de kracht van Zijn Geest bezig om mensen te trekken, hun harten te openen en ze aan Hem als hun Zaligmaker te verbinden. De doop met de Heilige Geest is dus met andere woorden niet een grote Pinkstersprong zonder aanloop. We moeten verder ook niet vergeten, dat de doop met de Heilige Geest, zoals ze ons beschreven wordt in het boek Handelingen eerst een realiteit kan worden in de weg van bekering en geloof. Ze is ook nooit los van de apostolische prediking, waarin de mensen opgeroepen worden om zich te bekeren en te geloven in de ene Naam tot zaligheid (Hand. 2 : 38). De doop met de Heilige Geest komt dus in de weg van de profetische Christus en ze komt in de weg van de apostolische prediking van bekering en geloof, in de weg ook van een diepe verslagenheid des harten, waarvan Handelingen 2 : 37 zegt: ‘En als zij dit hoorden, werden zij verslagen in het hart en zeiden tot Petrus en de andere apostelen: ‘Wat zullen wij doen, mannen broeders?’’

De toespitsing van het Pinkstergebeuren

Maar als we dit alles goed in gedachten houden, moeten we nu ook zeggen, dat de doop met de Heilige Geest wel zijn wortels vindt in de zaligmakende bediening van Christus door Zijn Woord en Geest met een komen tot bekering en geloof van zondaren, maar daarin toch bepaald niet opgaat. Als van Christus gezegd wordt, dat Hij het is, Die met de Heilige Geest doopt, dan wordt daarmee vooral bedoeld, dat deze Messias van de eindtijd in en met de gave van de Pinkstergeest Zijn gemeente onder zal dompelen in de volheid van het leven met God. De doop met de Heilige Geest krijgt zijn toespitsing in de ontvangst van de Pinkstergeest, de door Christus verworven en geschonken Geest, Die eerst komen kan, nadat Hij geroepen heeft: ‘Het is volbracht’, nadat Zijn graf is opengebrouwen en nadat de Heere Jezus thuis is gekomen bij Zijn Vader (Hand. 2 : 33).

Daarom zegt Christus: ‘Zo iemand dorst heeft, die kome tot Mij en drinke. Die in Mij gelooft, gelijkkerwijs de Schrift zegt, stromen des levenden waters zullen uit zijn buik vloeien.’ En de evangelist Johannes verklaart dat dan door te zeggen: ‘En dit zeide Hij van de Geest, Dewelke ontvangen zouden, die in Hem geloven; want de Heilige Geest was nog niet, overmits Jezus nog niet was verheerlijkt’ (Joh. 7 : 38, 39). Met het oog op de uitstorting van de Heilige Geest op het komende Pinksterfeest zegt Christus dan ook vlak voor Zijn heengaan naar de Vader tot Zijn jongeren, dat zij van Jeruzalem niet scheiden moeten, maar de belofte des Vaders die zij van Hem gehoord hebben, moeten verwachten. Johannes doopte immers wel met water, maar zij zouden met de Heilige Geest gedoopt worden niet lang na die dagen (Hand. 1: 4, 5).

Mannelijke wasdom van het geloof

Samenvattend moeten we dus zeggen, dat de doop met de Heilige Geest een gebeuren is, dat zich met Pinksteren voltrokken heeft aan Christus' discipelen. En als we dat gebeuren proberen te beschrijven,

kunnen we dan beter terecht dan in het zo bekende hoofdstuk 2 van het boek Handelingen? Daar is het vooral één woord dat sterk opvalt, het woord ‘vervuld’. Dat is om zo te zeggen het trefwoord van Pinksteren. De dag van het Pinksterfeest werd vervuld, het huis waar de discipelen samengekomen waren, werd vervuld en ook zij allen werden vervuld (Hand.2 : 1 - 4).

Op Pinksteren krijgen Christus’ volgelingen de volle laag in de goede zin van het woord. Een goede, neergedrukte en geschudde en overlopende maat, beter gezegd. Pinksteren is het feest van de volheid. Daar is de diepte van het ongeschokte Godsvertrouwen in de harten. Daar de onuitsprekelijke troost en blijdschap die niemand kan wegnemen (Joh.16 : 22). Een ongereserveerde en radicale, onmiddellijke overgave, gepaard gaande met een grote vrijmoedigheid. Petrus die eerst voor een dienstmeisje op de vlucht slaat, is onder de bediening van de Pinkstergeest niet meer bang, zelfs niet voor duizenden. Het is hier als met een kind dat een tijd lang nodig heeft gehad om te leren lopen, met vallen en opstaan. Maar nu maakt het een vaste gang. Of om een bijbels beeld te gebruiken: met Pinksteren zijn de gelovigen niet meer kinderen die als de vloed bewogen en omgevoerd worden met alle wind der leer (op sleeptouw genomen door allerlei dwaalleraars), door de bedriegerij der mensen, door arglistigheid, om listiglijk tot dwaling te brengen. Maar ze zijn opgewassen in Hem Die het Hoofd is. Een volkomen man, gekomen tot de mate van de grootte der volheid van Christus (Ef.4 : 13 vv.).

Pinksteren is het feest van de doorbraak. Het beginnend, soms zo wankele en schamele geloofsleven, vaak ook bestreden en donker, krijgt vastigheid in Christus. Er vallen remmingen weg. Er wordt een kloeke en ruime taal gesproken. ‘Niets zal ons scheiden van de liefde van Christus.’ En dat alles legt dan een gloed over het persoonlijk en gemeentelijk leven heen waardoor de buitenwacht het opmerkt, dat hier grote dingen gebeuren. Er gaat van de eerste christengemeente een grote werfkracht uit. De Geest van Christus, Die onder het Oude Verbond in profetische bezieling enkelingen aangreep en tot onverschrokken Godsgezanten maakte, wordt nu uitgestort op alle vlees. Hij is de Geest der inwoning in de gemeente, de Geest van de Messiaanse eindtijd, Die de gemeente tot een geestelijk beademingscentrum maakt, van waaruit de afzonderlijke leden van de gemeente bezielde worden. Spot en smaad, maar ook achting en heilige jaloersheid zijn er hij hen die buiten de gemeente staan. Pinksteren is meteen ook het feest van de zending. Het bruist als een rivier over de oevers heen. Grenzen worden verlegd, doorbroken. Scheidsmuren worden uit de weg geruimd, vooral ook de middelmuur in de tempel van Jeruzalem, die jood en heiden uit elkaar hield (Ef.2 : 14).

De Pinkstertekenen

Mij dunkt, dat we zo ongeveer over het Pinkstergebeuren als de vervulling van de belofte met betrekking tot de doop met de Heilige Geest kunnen spreken. Het is zonneklaar uit de gegevens van het boek Handelingen, dat het wezenlijke van Pinksteren niet ligt in wat we de begeleidende verschijnselen kunnen noemen, in het spreken in vreemde talen bijvoorbeeld. We zullen dat Pinksterteken niet bagatelliseren. Het mocht er zijn. De Heilige Geest manifesteerde Zich daarin. En niemand mag beweren, dat zoiets voor herhaling niet vatbaar is. Maar niemand zegge ook, dat de volheid van het Pinksterleven er niet kan zijn zonder de glossolalie (het spreken in vreemde talen). Lang niet alle mensen, van wie in Handelingen gezegd wordt, dat zij de gave van de Heilige Geest ontvangen, gaan daarna spreken in vreemde talen. Paulus relateert de waarde van dit Pinksterteken zelfs, als hij in 1 Korinthe 14 : 19 zegt, dat hij in de gemeente liever vijf woorden spreekt met zijn verstand, opdat hij ook anderen mocht onderwijzen dan tienduizend woorden in een vreemde taal. In en door de vervulling met de Pinkstergeest zullen zich ook de gaven van die Geest openbaren (1 Kor.12 en 14). Zij worden in de vrijmacht van de Geest geschonken, wanneer en aan wie Hij wil.

Maar de gave van de Geest gaat niet op in de gaven van de Geest. IJvert naar de beste gaven. Maar de weg die nog uitnemender is, is die van de liefde, de meeste van de drie, de meeste van geloof, hoop en liefde. Zo staat het in het hoofdstuk, dat tussen de twee hoofdstukken in Paulus’ eerste Korinthebrief over de Geestegaven in staat (1 Kor. 12 en 14). De ‘gulden middenweg’ van de liefde is de hoofdweg, de

heirbaan van de Heilige Geest.

De ontvangst van de Geest na de Pinksterdag

Nadat we nu de doop met de Heilige Geest vanuit het Pinkstergebeuren zelf nadere vulling hebben gegeven, gaan we ook de andere uitspraken vooral van het boek Handelingen na, waarin over de ontvangst van de Heilige Geest in Pinksterbediening wordt verhaald. Houden we vast, dat de gave van de Heilige Geest (zoals de doop met de Heilige Geest ook wel genoemd wordt) steeds komt in de weg van bekering en geloof, maar dat zij tegelijk toch ook een verdieping betekent, die er de dimensie van Pinksteren aan geeft. Geen plus in de zin van een extra gift, los van het voorgaande. Maar een uitbouw en doorbraak van wat er reeds was door de krachtige werking van de Pinkstergeest. Het kind wordt een man in Christus. Doordat en nadat men tot geloof gekomen is, ontvangt men de Heilige Geest der belofte Die door Zijn stralende inwoning met al Zijn zegeningen, vruchten en gaven onderpand is van de erfenis. Dat is de verzegelende werking van de Geest, waar Paulus over spreekt in Efeze 1: 13 en 14: 'In Welke gij ook, nadat gij geloofd hebt, zijt verzegeld geworden met de Heilige Geest der belofte; Die het onderpand is van onze erfenis tot de verkregen verlossing, tot prijs Zijner heerlijkheid'.

In Samaria nemen velen het Evangelie van het Koninkrijk van God en de Naam van Jezus Christus aan, hun verkondigd door Filippus. Er ontstaat grote blijdschap in die stad (Hand. 8: 1-13). Daarna komen de apostelen van Jeruzalem en bidden, dat zij ook de Heilige Geest ontvangen mogen. 'Zij waren', zo lezen we, 'alleenlijk gedoopt in de Naam van de Heere Jezus' (Hand. 8 : 14vv.). En dan leggen de apostelen de Samaritanen die tot geloof gekomen zijn, de handen op en dezen ontvangen de Heilige Geest. Het goede werk van Gods Geest in Samaria zet zich door. Het komt tot een rijke doorbraak en uitbouw.

NB: over de uitleg van deze passage uit Handelingen 8 is verschil van mening onder de exegeten. Er zijn ook uitleggers die menen, dat de Samaritanen pas tot echt geloof zijn gekomen, nadat zij door bemiddeling van de apostelen de Heilige Geest ontvangen hadden. Tevoren geloofden zij meer Filippus (Hand.8 : 12). Toch is er ook veel voor te zeggen, dat men in Samaria onder de prediking van Filippus tot een oprecht geloven is gekomen, maar dat de doorbraak in dat geloof pas kwam, toen de apostelen hen de handen hadden opgelegd en zij de Heilige Geest hadden ontvangen (Hand.8 : 17). Overigens valt het op, dat er ook voor de komst van de apostelen (en dus ook voor de ontvangst van de Heilige Geest) 'tekenen en grote krachten geschiedden' (Hand.8 : 13). Met andere woorden: tekenen en krachten zijn begeleidende verschijnselen van het geloof, ook als het nog een beginnend geloof is.

Filippus doopt de ethiopische eunuch (Engels gebrandschilderd raam)

In Handelingen 9 wordt ons verteld, dat Saulus van Tarsen tot bekering komt. En dan wordt Ananías, een discipel van de Heere Jezus uit Damaskus, naar hem toe gezonden met de boodschap, dat hij weer ziende zal worden en niet de Heilige Geest vervuld zal worden (Hand.9 : 17). Hier weer de gang van de Geest zoals ze ons zo vaak in het boek Handelingen getekend wordt: bekering en geloof, de doop tot vergeving der zonden en korter of langer tijd daarna de ontvangst van de Heilige Geest, de vervulling met de Pinkstergeest. Zo ook in Handelingen 10 waar reeds voordat de waterdoop heeft plaatsgevonden, de Heilige Geest valt op Cornelius en allen die Petrus' preek in zijn huis horen. De gave van de Heilige Geest wordt ook op de heidenen uitgestort (Hand.10 : 44vv). God wordt groot gemaakt in vreemde talen.

Een bijzondere vermelding mag nog gemaakt worden van de twaalf Johanneïsche discipelen in Efeze die kennelijk nog niet op de hoogte van de heilsfeiten zijn (Hand.19). Zij zijn tot geloof gekomen. Maar ze

lopen nog een behoorlijk eind achter. Ze zijn alleen gedoopt met de doop van Johannes. En dan is het Paulus die hen van Christus Jezus vertelt. De lijnen worden doorgetrokken. Ook naar Pinksteren toe. Want als Paulus hen de handen oplegt, komt de Heilige Geest. Zij spreken met vreemde talen en profeteren (Hand. 19 : 6).

Conclusies

Enkele conclusies mogen ons eerste hoofdstukje over de betekenis van de doop met de Heilige Geest afsluiten. We proberen wat we gevonden hebben, op een rij te zetten:

1. De doop met de Heilige Geest is het privilege van Christus. Het is door de Geest met Wie Hij als Middelaar vervuld is, dat Hij in Zijn profetische bediening tijdens Zijn verblijf onder Israël mensen naar Zich toetrekt. De doop met de Heilige Geest krijgt echter zijn toespitsing en volle realisering in de gave van de Pinkstergeest die Hij voor Zijn Kerk verworven en van de Vader verkregen heeft.

2. Deze gave van de Heilige Geest in de uitstorting van die Geest op Pinksteren wordt ook na Pinksteren door degenen die tot bekering en geloof gekomen zijn als een geweldige doorbraak in het geestelijk leven ontvangen en ervaren. Zij leidt tot geestelijke klaarheid en vastheid, tot mannelijke wasdom in de kennis van Christus (verzegeling).

Zij verleent een enorme weerbaarheid en werfkracht aan de gemeente. Zij betekent toerusting tot en stuwkracht voor de arbeid in het Koninkrijk van God. Zij legt een gloed van heiliging in een heerlijk leven van onderling liefdesbetoon over de gemeente.

3. Soms is de doop met de Heilige Geest iets dat onmiddellijk volgt op het komen tot bekering en geloof. Soms volgt hij eerst (veel) later. Duidelijk is in elk geval, dat men deze doop met de Heilige Geest niet kan beschouwen als een niet noodzakelijk toevoegsel. Niet altijd zijn er de tekenen zoals op de Pinksterdag (bijv. het spreken in vreemde talen). Maar wel zal een gemeente die op de hoogte van de heilsfeiten is, een gemeente op Pinksterniveau, de onder punt 2 genoemde trekken vertonen. En dat is iets wat maar niet een eigenaardigheid is van de eerste christengemeente, maar waarnaar iedere gemeente en iedere gelovige ook uit onze tijd onder de beademing van de inwonende Geest van Pinksteren zal hebben te staan. Wij zouden onszelf zeer tekort doen, als wij niet zochten te leven uit de volheid van Christus, waarmee de Geest van Pinksteren onder ons woont. Zeker, we zijn blij met een beginsel van geestelijk leven en we zullen daarom ook mensen die als de dichter van Psalm 88 van der jeugd aan bedrukt zijn, niet doodslaan door ze voortdurend te zeggen, dat het niets met hen gedaan is. We zullen veeleer zulke kleinen mogen wijzen op de maatregel die de Heilige Geest met Pinksteren nam en op de overvloed van genadegaven die de Geest met Zich meebrengt. Hij is een geschonken en beloofde Geest. Wij dragen het teken daarvan in de doop aan ons voorhoofd. En bovenal gaat het erom, dat in het dragen van veel vrucht de hemelse Vader wordt verheerlijkt.

II. Langs welke weg geschiedt de doop met de Heilige Geest?

Ik herinner me nog goed die zondagavond In Sliedrecht waarop ik bezoek kreeg van twee mensen die behoorden bij een Pinkstergemeente. Zij waren broer en zus en hadden vroeger lange tijd zuchtend onder een voor hun gevoel al te benauwde prediking gezeten. Zij vertelde van donkere wolken die zich boven Sliedrecht samenpakten. Hij profeteerde, dat binnen korte tijd een groot deel van de Sliedrechtse bevolking aan een besmettelijke ziekte zou sterven. 'En', zei hij, 'dominee, u zou eens zien wat er gebeurde, als u zich liet dopen. Dan zou de Heilige Geest in al Zijn kracht over u komen.' Ik zei hem, dat ik gedoopt was en dat ik er niet aan dacht om daar een streep door te halen. Bovendien vergiste de man zich. Hij dacht, dat de doop met de Heilige Geest meteen met de volwassenendoop, de waterdoop gegeven was.

Waterdoop en Geestesdoop niet automatisch verbonden

Wanneer we de gebeurtenissen in het boek Handelingen waarin ons meer dan eens verhaald wordt van een doop met de Heilige Geest, met elkaar vergelijken, moeten we tot de slotsom komen, dat de Geestesdoop niet automatisch gegeven is met de waterdoop, ook al is er vaak een nauwe verbinding. Tussen twee haken, we kunnen in het raam van ons onderwerp niet spreken over het bijbelse recht van de kinderdoop. We stellen hier alleen vast, dat in de zendingssituatie, waarin het boek Handelingen geschreven is, uiteraard bijna altijd sprake is van een volwassenendoop.

Welnu, bij nader onderzoek van wat het boek Handelingen ons vertelt over de doop met de Heilige Geest, blijkt, dat deze soms plaatsvindt enige tijd na de waterdoop. Denk aan wat we lezen in Handelingen 8 over de Samaritanen die onder Filippus' prediking tot bekering en geloof zijn gekomen en van wie wij lezen, dat zij gedoopt werden, beide mannen en vrouwen (Hand. 8 : 12). Maar eerst na de komst van de apostelen uit Jeruzalem, ontvangen zij, na oplegging der handen door hen, de Heilige Geest. Verder (maar dat is wellicht een uitzonderingsgeval) zijn de 120 personen, de apostelen, Maria, de moeder van Jezus, de broeders des Heeren en de vrouwen die in Handelingen 1 : 14, 15 genoemd worden, slechts met de doop van Johannes gedoopt of in het geheel niet. Toch wordt de Geest van Pinksteren ook op hen uitgestort. In het geval van Cornelius (Hand.10 : 44 v) wordt de gave van de Heilige Geest uitgestort op de heidenen onder Petrus' prediking, terwijl eerst daarna de waterdoop plaatsvindt.

Waterdoop en Geestesdoop zijn dus niet automatisch aan elkaar verbonden. Het is de vrijmacht van de Heilige Geest die menselijke schema's doorbreekt. Inmiddels is het echter wel duidelijk, dat de gave van de Geest vaak in nauw verband met de voltrekking van de waterdoop verleend wordt. Er is verband, al is dat dan geen automatisch verband. Petrus zegt tot de mensen die onder zijn prediking op het eerste Pinksterfeest verslagen zijn geworden: 'Bekeert u en een iegelijk van u worde gedoopt in de Naam van Jezus Christus tot vergeving der zonden; en gij zult de gave des Heiligen Geestes ontvangen'. (Hand. 2 : 38). En van de twaalf discipelen van Johannes in Efeze die slechts met de doop van Johannes gedoopt waren, lezen we, dat, als zij gedoopt werden in de Naam van de Heere Jezus en als hun de handen opgelegd waren door Paulus, de Heilige Geest op hen kwam (Hand.19 : 5, 6).

Waterdoop garantie van de Geestesdoop

Waterdoop en Geestesdoop komen dus vaak vlak na elkaar voor. Dat mag ons tot de conclusie brengen, dat het gedoopt worden met water de heilrijke belofte in zich heeft van de doop met de Heilige Geest. De waterdoop is, goed verstaan, de 'garantie' van de Geestesdoop. Dat wil zeggen, dat iemand die tot bekering is gekomen en zich met een radicale overgave aan Christus mag uitleveren, in de waterdoop het pand, het bewijsstuk mag ontvangen van het kindschap Gods. Nu, in deze weg breekt de Pinkstergeest Zich baan. In deze weg komt de dopeling voor rekening te liggen van die Christus Die met de Heilige Geest doopt. En in deze weg wordt dan ook de belofte van de Geest vervuld. Daarom kan ook de waterdoop in Titus 3 : 5 het bad der wedergeboorte en der vernieuwing van de Heilige Geest heten. Het waterbad representeert de wedergeboorte, de overgang van het oude, door de zonde beheerste bestaan naar het nieuwe door de heilsgave van de Heilige Geest gestempelde leven.

Vanwege deze functie van de volwassenendoop als poort naar de nieuwe levensgemeenschap met Christus door bekering en geloof, is de doop met de Heilige Geest vaak ook zo direct aan de waterdoop verbonden. Wij zouden net zo goed ook kunnen zeggen, dat er een direct verband is tussen het komen tot geloof en de ontvangst van de Heilige Geest. Daarom vraagt Pautus aan de Efezische discipelen: 'Hebt gij de Heilige Geest ontvangen, als gij geloofd hebt?' (toen u tot geloof kwam?) (Hand.19 : 2). Met andere woorden, als iemand zichzelf onder de aandrang van Woord en Geest leert afschrijven en leert geloven in de ene Naam, tot zaligheid gegeven, dan is dat de weg waarlangs de volle doorbraak van de Pinkstergeest komt. En het sacrament van de Heilige Doop (de waterdoop) - ook van de kinderdoop - is op deze weg

het Goddelijk 'garantiebewijs' van de belofte, dat de Heere de gave van de Geest zal geven aan hen die Hem daarom bidden.

Het gebed als voorbereiding op de ontvangst van Gods Geest

Geloven in Jezus Christus betekent: een radicale en algehele overgave aan Hem. Helaas echter zijn er juist hier bij hen die in beginsel tot de goede keus kwamen, zoveel remmingen. Het lijkt me met het oog hierop dan ook nodig te wijzen op iets dat in het boek Handelingen ook telkens weer sterk benadrukt wordt, als het gaat over het vervuld worden met de Heilige Geest. Ik bedoel het gebed als voorbereiding op de ontvangst van de gave van Gods Geest. Van Paulus wordt gezegd: 'Zie, hij bidt' (Hand.9 : 9, 11) En als Petrus en Johannes uit de gevangenis zijn losgelaten, danken en bidden de christenen met hen. 'En als zij gebeden hebben, wordt de plaats in welke zij vergaderd zijn, bewogen. En zij worden allen vervuld met de Heilige Geest en spreken het Woord Gods met vrijmoedigheid' (Hand.4 : 31). Blijkbaar is het vervuld worden met de Heilige Geest geen eenmalige zaak. Het herhaalt zich. Het is in elk geval niet iets waarover men eens en voor altijd beschikt. De Heilige Geest komt dan ook steeds weer opnieuw in Zijn doorbrekende kracht in een weg van hartelijke toewijding aan God. Hij komt in de weg van het gebed

De handoplegging

In datzelfde licht moeten we ook de handoplegging beoordelen, waarvan we lezen, dat die soms aan de ontvangst van de gave van de Geest voorafgaat. Deze handoplegging is om zo te zeggen tastbare onderstreping van de belofte van de Heilige Geest, die de gelovige moet helpen om zijn innerlijke remmingen en barricades te overwinnen. Ze is een vorm van 'christelijke handreiking' ter ondersteuning van het vaak zwakke gebed. Ook hier echter is het weer net zo als bij de waterdop. Er is geen automatisch verband tussen handoplegging en Geestesdoop. Dat was de kwalijke misvatting van Simon de tovenaars, van wie we lezen in Handelingen 8, dat hij de apostelen geld aanbood, opdat hij de macht zou verkrijgen om door handoplegging mensen met de Heilige Geest te kunnen begiftigen. Handoplegging is geen tovermiddel of een magische kunstgreep waardoor men iemand kan magnetiseren of kan opladen met de Geest. In het boek Handelingen is de handoplegging dan ook niet een vast element in een systeem tot verkrijging van de gave van de Geest. De doop met de Heilige Geest wordt ook wel ontvangen zonder handoplegging (vgl. hiervoor Hand.2 : 38 en 10 : 48).

Daarom is het bepaald gevaarlijk, wanneer men in onze tijd van de handoplegging een methode maakt voor behandeling van gemeenteleden die moeilijk tot een doorbraak in hun geestelijk leven kunnen komen. Er kunnen zo gemakkelijk verwachtingen worden gewekt als bij Simon de tovenaars, namelijk als zou de handoplegging een automatisme zijn. Het is in de kerk meer voorgekomen, dat aan gewijde handelingen min of meer een automatische werking werd toegeschreven. Denk aan de Rooms-katholieke opvatting van de sacramenten. De gedachte aan een mechanische mededeling van de Heilige Geest dient verre van ons te blijven. Daarom is handoplegging iets dat we in onze pastorale praktijk slechts met de grootste voorzichtigheid zullen aanwenden. Het is voor de pastor die de biddende handen van de zwakke gelovige met de oplegging van zijn handen een ambtelijke ruggesteun wil geven, ook trouwens altijd nodig, dat hij de geesten onderscheidt. Anders wordt het een aangeprate en opgelegde zaak, die niet verweven is met een innerlijke geloofsworsteling van de man of vrouw, aan wie men de handen oplegt.

Conclusies

We komen nu aan het slot van ons tweede hoofdstukje weer tot enkele conclusies.

1. Er is geen magisch -automatisch verband tussen de waterdop en de Geestesdoop en al evenmin tussen de handoplegging en de doop met de Heilige Geest.

2. De weg waarlangs de doorbraak in het geestelijk leven door de gave van de Heilige Geest komt, is die van de radicale prediking van zonde en genade, waarin alle vlees voor God verdoemelijk wordt gesteld. Ze is die van de radicale afwending van de zonde door de gelovige en de ongereserveerde overgave aan Christus. Ze is die van het gedurig gebed en van een innerlijke toewijding aan God en aan Christus. Ze is die van de sacramentele onderstreping van de belofte van Gods Geest door de doop; als zodanig functioneert ook de kinderdoop als een machtige pleitgrond en heerlijke stuwkracht mee in de worsteling van het geloof om in te gaan in de volheid van de Geest. En tenslotte is daar ook de ambtelijke bemoeienis met de zwakke gelovigen in de handoplegging. Deze mag echter nooit een mechanische methode worden.

3. In aansluiting op het tweede punt en dan vooral met betrekking tot het pastoraat, zou ik hier ook nadruk willen laten vallen op de catechese ter voorbereiding op het doen van openbare belijdenis des geloofs. We weten, dat er mensen zijn, die in het uur van hun geloofsbelijdenis niet verder komen dan het: 'Ik geloof, Heere, kom mijn ongelovigheid te hulp'. En wie zou zo'n belijdenis, hoe bestreden en zwak ook, willen minachten? Toch zal juist ook een belijdeniscatechisatie een gezegend middel mogen zijn om zwakke gelovigen bij de hand te nemen en hen verder te leiden in de volheid van de kennis van Christus, zodat het belijdenis - uur in het midden van de gemeente een onvergetelijk hoogtepunt wordt van een ongereserveerde overgave aan de Heere Jezus Christus, een gedoopt worden met de Heilige Geest.

4. De laatste conclusie geef ik door in de vorm van een vraag, waarmee iedere lezer biddend mag bezig zijn. Zou de oorzaak, waarom het in een gemeente niet tot een doorbraak komt en waardoor het gemeentelijk leven vaak beneden Pinksterniveau blijft, ook kunnen liggen in het feit, dat de zonde(n) onvoldoende en niet radicaal in de prediking aan de orde komt? Met onvoldoende en niet radicaal bedoel ik, dat het dubbele liefdesgebod van de Heere, het heilig recht van God niet gepredikt wordt als het levenselement van de mens en als het hoogste vermaak voor de mens. Eerst van daaruit kan het zondebestaan in al zijn uitingen als rebellie tegen de dienenwaardige God worden aangewezen en afgestraft.

Een koude en liefdeloze beschrijving van de doodsstaat van de zondaar in de prediking is nog niet altijd verkondiging van het heilig recht des Heeren. Welnu, eerst tegen de achtergrond van het heilig recht des Heeren kan Christus in de prediking gestalte krijgen als de levensnoodzakelijke Borg. En alle leidingen van Gods Geest in het hart van een zondaar, waardoor hij naar Christus uitgedreven wordt, kunnen en mogen dan niet langer de rustpunten voor de ziel zijn, die de mens op een afstand van Christus houden, maar veeleer de stuwings van de Geest om hem in al de waarheid en in al de volheid van Christus' genade binnen te leiden. Iedere ambtsdrager heeft zich in dit verband af te vragen, of hij in zijn ambtelijke bediening geen sta in de weg is voor de ontvangst van de gave van de Geest in de gemeente.

Tot ieder gemeentelid komt dan ook de vraag, of de doorbraak van zijn geestelijk leven wellicht zolang op zich laat wachten, omdat hij nog zo schippert met de zonde, er niet radicaal (tot in de wortel) mee leert afrekenen vanuit een oprechte liefde voor het recht van God. Kan dat ook niet de reden zijn, waarom wij jarenlang met een grote boog om Christus heenlopen? Hier liggen grote vragen. En het komt me voor, dat het vooral in de voorbereidingsweek voor de bediening van het Heilig Avondmaal een goede zaak is, als de lidmaten van de gemeente worden samengeroepen in een voorbereidingssamenkomst en dat men daar dan ook diepgaand met elkaar spreekt over deze dingen en elkaar biddend de armen om de schouders slaat. Ook zo'n voorbereidingssamenkomst kan in de vrijmacht van Gods Geest een middel zijn om mensen te doen doorbreken naar de volheid van de Zaligmaker en het sacrament van het Heilig Avondmaal te doorleven als het teken en zegel van de Heilige Geest, waardoor hun geloof een heerlijke stuwkracht krijgt.

C. De doop met de Heilige Geest in de kerkelijke praktijk

Na alles wat er gezegd is over de betekenis van de doop met de Heilige Geest in de Bijbel en de weg,

waarlangs deze genade van de Geestesdoop ons deel wordt, tenslotte nog enkele opmerkingen over de kerkelijke praktijk. We hebben tussen de regels door in het voorgaande al laten weten, dat het kerkelijk leven in onze dagen bepaald niet het Pinksterniveau heeft als van de eerste christengemeente. Is het daarom ook niet begrijpelijk, dat vooral ook jonge mensen zich teleurgesteld van de kerk afwenden en aangetrokken door het opgewekte christenleven dat zij onder andere bij mensen van de Pinksterbeweging aantreffen, zich aansluiten bij vrije groepen?

De kerk afschrijven?

Laat ik beginnen mogen met op te merken, dat men al te gemakkelijk de kerk kan afschrijven als een instituut waarin nagenoeg alles bestaat uit dode vormen en waarin het leven van de Geest verdwenen is. Het is zelfs bepaald gevaarlijk om zich buiten de kerk en de gemeenschap van de gemeente te plaatsen. We moeten niet vergeten, dat het de gewone wijze van doen van Gods Geest is om zich te bedienen van de ambtelijke bediening van het Woord en het sacrament. En is het niet door het gestage onderricht van de kerk in de leer van de Heilige Schrift, dat mensen vaak vanaf hun kindse dagen getrokken zijn uit de duisternis tot Gods wonderbaar licht? Is er ook niet bij alle dwaalleer die zich helaas op het kerkelijk erf openbaart (in dogmatisch en ethisch opzicht) en bij alle dode vormendienst die mede daardoor aan de dag treedt, toch ook het spoor van de Heilige Geest in een geest - doorademde prediking die beslag legt op de harten? Ik zou de Heere van de Kerk oneer aandoen, als ik zou beweren, dat er onder ons geen oprecht geestelijk leven meer gevonden wordt.

Gelukkig houdt de Heere dwars tegen het woeden van de helse macht van de tijdgeest Zijn Kerk nog maar steeds in stand. En vooral als de tafel des Heren staat aangericht in het midden van de gemeente mag het vaak ervaren worden, hoe liefelijk, onweerstaanbaar en rijk de Heilige Geest naar Christus toe trekt en Hem aan het hart verheerlijkt. In het toegaan tot de tafel van het Heilig Avondmaal mogen wij immers volhardend pleiten op de onfeilbare beloften van de Heere en 'bedelen' om de vervulling met de Geest van Pinksteren. Daardoor ontvangen wij een onuitsprekelijke troost die wij onder elkaar mogen opdelen. Daardoor komt er de heerlijke gloed van de Pinkstergeest over de gemeente te liggen en worden mensen tot getuigen van God gemaakt. Getuigen die wel vaak de moed in de schoenen zinkt, als zij zich gesteld weten tegenover een wereld die onverschillig is en met de dag steeds godonterender gaat leven. Maar toch getuigen die door de Geest van de Heere gewillig zijn gemaakt om zich samen met anderen in te zetten voor het werk in 's Heeren wijngaard.

Wij leven in tijden waarin velen zich hebben afgescheiden van hen die meenden om Gods wil te moeten blijven in de hervormde gemeenten binnen de Protestantse Kerk in Nederland. Dat betekent voor 'hen die bleven' een groot verdriet. Maar zou er juist voor hen niet des te meer aanleiding zijn om de onderlinge band te versterken en God te bidden om 'een geestelijk ontwaken', een 'reveil'? En dat tot beschaming van allen die het elders meenden te moeten gaan zoeken en de gemeenschap van het lichaam van Christus verbraken.

Nogmaals, moeten we al de zegeningen die we zojuist opsomden zomaar over het hoofd zien, als wij spreken over de kerk van onze dagen? Daar komen nog een paar andere dingen bij. Laten we eens aannemen, dat het werkelijk zo droevig gesteld is met het kerkelijk leven als wel eens wordt gesuggereerd, zou het dan niet juist onze roeping zijn om als een zoutend zout en een lichtend licht te zijn in de kerk? Maar laat ik met de vraag naar de doop met de Heilige Geest nu eens mogen aankloppen aan het adres van u die zich van de kerk hebt afgewend en u hebt laten meenemen in de brede stroom van de Pinksterbeweging. En dan valt die vraag voor mij in een aantal vragen uiteen, waarmee ik deze uiteenzetting over de Geestesdoop wil besluiten.

Het wezenlijke van de Geestesdoop

1. Wordt bij u op de toonhoogte van de heilige Schrift gesproken over de doop met de Heilige Geest? Ik

herinner daarbij aan wat we in het bovenstaande aan Schriftgegevens bijeengebracht hebben. En ik zou vooral graag willen weten, waarin u het wezenlijke van het werk van de Pinkstergeest zoekt. En dan moet ik eerlijk zeggen, dat ik vaak de gedachte heb, dat bij u een gelovige die de tekenen van het eerste Pinksterfeest mist, die - met andere woorden - niet spreekt in vreemde talen en die niet profeteert bijvoorbeeld, maar amper meetelt. Loopt u niet het grote gevaar om het wezenlijke van Pinksteren en de doop met de Heilige Geest te zoeken in opzienbarende tekenen? Ik stel hier alleen maar vast, dat de doop met de Heilige Geest bepaald niet opgaat in de tekenen die als gaven des Geestes in de vrijmacht van de Geest kunnen meekomen. Ik stel ook vast, dat het mogelijk is, dat een mens vele tekenen doet en toch een vreemde is van Christus (Matth. 7 : 22, 23).

Over bekering en perfectionisme

2. Ik kan me niet aan de indruk onttrekken, dat bij u vaak het diepe bederf van het hart van de mens wordt onderschat. Dat breng ik dan in verband met de wijze waarop u vaak spreekt over het komen tot Jezus, vooral ook in uw naar mijn gevoel soms oppervlakkige opwekkingsliederen. Bedoel ik te zeggen, dat de mensen niet met klem mogen en moeten worden opgeroepen om zich aan de Heere Jezus over te geven? Nee, dat bedoel ik niet. Maar hebt u er wel besef van, dat de zonde niet iets is, waarmee de mens met een beetje goede wil en met de hulp van Gods genade op een goede dag wel kan breken? U moet nog maar eens goed nalezen wat Luther gezegd heeft over de slaafse wil in zijn strijd met Erasmus. De zonde maakt ons tot slaven (Joh.8 : 34) en alleen Gods onweerstaanbare Geest verbreekt het hart, zodat wij met de mensen van de Pinksterdag uitroepen, verslagen in het hart: 'Wat moeten wij doen?' (Hand.2 : 37). Onze Heidelbergse Catechismus vraagt: 'Maar zijn wij dan alzo verdorven, dat wij ganselijk ombekwaam zijn tot enig goed en geneigd tot alle kwaad?' Antwoord: 'Ja, tenzij wij door de Geest van God wedergeboren worden' (zondag 3). Zie hierover ook de Dordtse Leerregels, hoofdstuk 111/1V, art. 11. En spreekt zo ook onze Bijbel niet over de doodsstaat van de mens? Denk eens aan Romeinen 3 : 9-20, waar we lezen: 'Er is niemand die God zoekt....' Vergelijk ook Efeze 2:1-10. Bekering is bepaald meer dan een beroering van ons gevoelsleven onder de meeslepende tonen van gitaarmuziek. Er zijn ook aangeprete halleluja's, hoe enthousiast ze soms ook klinken. Bekering is iets dat de mens aangrijpt tot in het diepst van zijn existentie. Het heeft volop te maken met de omzetting van onze wil die zo vijandig is tegenover God. Het heeft ook te maken met verlichting van ons verstand dat zo duister is in het kennen van God en van onszelf. Wanneer u dat alles bedenkt, begrijpt u ook, dat die mensen onder u die beweren, dat de gelovige reeds tijdens dit leven de zonde te boven kan komen (perfectionisten), de Bijbel niet aan hun zijde hebben. Hoe volmaakt een gelovige in Christus voor God ook mag zijn, in zichzelf blijft hij die mens van wie Paulus schrijft (en dat schreef hij – voorwaar - twintig jaar na zijn bekering): 'Ik ben vleeselijk, verkocht onder de zonde' (Rom.7 : 14). 'De oude Adam', zei eens een mevrouw uit de Pinkstergemeente in Rotterdam tegen mij, toen ik haar vroeg, of ze daar nooit eens last van had, 'de oude Adam, die vechten wij de deur uit'. Nu, daar zal zij haar leven lang werk aan hebben gehad.

Is verbreding van de charismatische beweging ook verdieping?

3. Nog een derde en laatste punt wil ik noemen. Het valt op, dat er de laatste tijd ook in Nederland een charismatische beweging op gang is gekomen, waarin bewust het enge kader van vroegere opwekkingsbewegingen wordt doorbroken. Te voren was er een zeer sterk verticaal gericht levensgevoel die soms een vlucht in de innerlijkheid betekende en waarbij het maatschappelijke ook politieke leven amper of helemaal niet in het vizier kwam. Heel lelijk en smalend sprak men over deze groepen als over een eiland van halleluja-zangers die de wereld slechts als een 'visvijver voor evangelisatie' beschouwden. In de charismatische beweging van de laatste tijd gaan de ogen echter meer open voor de roeping die een christenmens te vervullen heeft in het leven van alledag. Mede door grondiger bijbelstudie komt er meer aandacht voor de schepping, een schouwtoneel van Gods majesteit, voor maatschappijstructuren die om vernieuwing vragen, voor de vragen van de politiek in het algemeen (bijvoorbeeld de verhouding rijke - arme landen). Sommige Pinkstergroepen zijn ook lid van de Wereldraad van kerken geworden (zo iets

was te voren vrijwel ondenkbaar).

Deze verbreding van de charismatische beweging kan een geweldige verrijking betekenen. Want vervulling met Gods Geest heeft inderdaad ook volop te maken met de heiliging van heel het leven in al zijn levensverbanden. De doop met de Heilige Geest mag en moet zijn levensvatbaarheid bewijzen in de harde strijd met de machten op alle terreinen van het leven. De ontvangst van de Geest is niet slechts hoogtepunt van zielsverrukking, maar tevens inzet van een hartstochtelijke dienst in het Koninkrijk van God. Heel het bestaan moet onder de heiligende gloed van Gods Geest komen te liggen, ook al weten we, dat de machten der duisternis tot het einde hun vernielzuchtig werk zullen doen.

Deze verbreding van de charismatische beweging kan verrijking betekenen. Maar zij bergt ook gevaren in zich. Want o zo gemakkelijk worden wij opgeslorpt door de vragen van de tijd en weggezogen door modernistische ideologieën die alle heil zoeken in een vernieuwde samenleving op aarde. Laat daarom verbreding vooral ook verdieping met zich meebrengen. En met verdieping bedoel ik, dat men op een bijbelse wijze, dat is ook op de wijze van de bijbelse doop met de Heilige Geest dagelijks leert leven van het onuitsprekelijke wonder van de rechtvaardiging van de goddeloze. Als wij dat wonder in de gedurige doorleving ervan kwijtraken, gaat de spanning van Pinksteren, dat is ook de spanning van zonde en genade, van tijd en eeuwigheid, van het 'nu reeds' en het 'nog niet' van het Koninkrijk van God eruit.

God vervult al Zijn beloften

Ik wil eindigen met het rijke beloftewoord van de Heere Jezus: 'Gij zult met de Heilige Geest gedoopt worden' (Hand.1 : 5). En laat ons dan nooit vergeten, dat beloften van God en van de Heere Christus er goed voor zijn om ermee te worstelen, om erop te pleiten en eruit te leven. Wie dat mag doen, zal ervaren, dit het waar is, wat iemand eens zei: 'God vervult niet al onze wensen, maar wel al Zijn beloften'.